

Seminář z dějin Ruska 2 (RJ1076)

Milé studentky,

seminář je koncipován jako doplnění k povinnému kurzu Dějiny Ruska 2 ve formě samostudia literatury a dalších materiálů k tématu, které si vyberete. **Výsledkem bude zpracování a odprezentování projektu, jehož součástí bude také krátká opakovací aktivita.** Chtěla bych, aby bylo Vaše samostudium v tomto kurzu zúčteno, abyste se podělili s ostatními o téma, kterému jste se věnovali a které Vás zajímá, a naopak si odnesli poznatky od ostatních.

Projekt odevzdáte na konci semestru a ve zkouškovém období jej pak představíte ostatním studentům semináře (ve druhé polovině semestru se dohodneme na vhodném termínu; termíny budou nejspíš dva vzhledem k počtu zapsaných studentů). Počítám s prezenční formou, tj. setkáním na fakultě. S Vaším souhlasem budou po odprezentování projekty nasdíleny ostatním studentům semináře, aby bylo možné se k výstupům později vrátit, protože se může stát, že připravený projekt bude objemný a kvůli časovému omezení nestihneme vše projít.

Co a jak budete tvořit?

Stejně jako v předcházejícím semináři se budete do hloubky věnovat konkrétnímu tématu, které tentokrát zpracujete v interaktivní podobě – např. jako **prezentaci v Powerpointu/Prezi nebo komplexní infografiku**. Fantazii se meze nekladou, můžete využít jakékoli online nástroje, do kterých vložíte důležité informace, obrazový, ale klidně i audio(vizuální) materiál (např. nahrávky či videa, která zahrnete do svého projektu). **Samotné prezentování a výklad by měly trvat 15 minut.** Poté bude prostor na aktivitu, která prověří, co si posluchači zapamatovali. Můžete připravit **kvíz** (nebo třeba “poznávačku” osobností, míst – záleží na vybraném tématu a obsahu projektu) sestávající z několika otázek (lze využít platformy Kahoot, Wordwall, Learningapps) – opět nechávám na Vašem zvážení typ aktivity i její formu. Berme to jako tipy do vlastní výuky, můžeme se navzájem inspirovat a naučit se něco nového nejen vědomostně, ale i z pohledu formy a výukových metod.

Po vybrání tématu se zaměřte na hledání vhodných knižních zdrojů, které můžete doplnit internetovými. **V polovině semestru se setkáme na fakultě a probereme, co máte – jaké zdroje jste našli, co už jste nastudovali, co konkrétně plánujete zahrnout a také jakou formu pro zpracování projektu chcete využít. Doporučuju vše shrnout v jednom textovém souboru, který si na konzultaci otevřete a do kterého si budete moct zapisovat mé případné tipy a poznámky.**

Všechny použité zdroje nezapomeňte řádně citovat (opět odkazuji na pokyn děkana [https://is.muni.cz/do/ped/VPAN/pokdek/K_realizaci_zaverecnych_praci_bakalarskych_diplomovych_rigoroznich_a_zaverecnych_praci_CZV .pdf](https://is.muni.cz/do/ped/VPAN/pokdek/K_realizaci_zaverecnych_praci_bakalarskych_diplomovych_rigoroznich_a_zaverecnych_praci_CZV.pdf)) – pokud vytvoříte plakát/infografiku a na zdroje nebude místo, citace vložte do zvláštního souboru Word, který odevzdáte. Jako zdroj nepoužívejte Wikipedii (z ní lze převzít třeba obrázky).

Okruhy, zdroje, témata

Připravila jsem několik témat, ke kterým jsem našla několik internetových materiálů v češtině, které slouží v tuto chvíli pro seznámení s tématy; v případě vybrání těchto témat bude třeba zdroje doplnit (opět vyhledat odborné zdroje – monografie, odborné články apod., a ty podpůrně doplnit internetovými zdroji různého rázu, VŽDY však zdroj musí mít autora). Témata jsou širší, bude nutné je zúžit, protože na prezentování budete mít jen 15 minut. Můžete navrhnout vlastní téma, jen je třeba, aby se vázalo k základním okruhům probíraným v rámci předmětu Dějiny Ruska 2 (téma je třeba dopředu konzultovat, tudíž se v tomto případě ozvěte).

Doporučené zdroje

DLE SYLABU KURZU

- Dějiny Ruska 20. století – díl II. Edited by Andrej Borisovič Zubov. Vydání první. Praha: Argo, 2015. 770 stran. ISBN 9788025709641.
- **VYDRA, Zbyněk, Michal ŘOUTIL, Jitka KOMENDOVÁ, Kateřina HLOUŠKOVÁ a Michal TÉRA. Dějiny Ruska. Vydání první. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2017. 499 stran. ISBN 9788074223242. info**
- PUTNA, Martin C. Obrazy z kulturních dějin ruské religiozity. Vydání první. Praha: Vyšehrad, 2015. 335 stran. ISBN 9788074295348. info
- **Dějiny Ruska 20. století. Edited by Andrej Borisovič Zubov. Vydání první. Praha: Argo, 2014. 949 stran. ISBN 9788025709214. info**
- PEČENKA, Marek a Bohuslav LITERA. Dějiny Ruska v datech. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2011. 446 s. ISBN 9788086569147. info
- **ŠVANKMAJER, Milan. Dějiny Ruska. 6., dopl. vyd. Praha: NLN Nakladatelství lidové noviny, 2010. 601 s. ISBN 9788074220265. info**

DALŠÍ NOVÉ PUBLIKACE (KE KRÁTKODOBÉMU ZAPŮJČENÍ NA KATEDŘE)

- ZUBOV, Andrej Borisovič. Rusko 1917: katastrofa : přednášky o ruské revoluci. Praha: Argo, 2021. ISBN 978-802-5734-452.
- MARCHAND, Pascal. *Atlas Ruska: kolos na hliněných nohou*. V Brně: Lingea, 2022. Zeměpisné atlasy. ISBN 978-807-5087-478.
- HVÍŽĎALA, Karel a Luboš DOBROVSKÝ. *Evropa, Rusko, teroristé, běženci: profesorské dialogy 2015 : Karel Schwarzenberg, Martin Ryšavý, Michal Kraus, Tomáš Glanc, Jiří Přibáň, Michael Romancov, Petr Robejšek, Luboš Dobrovský, Jan Rubeš, Petr Steiner, Jacques Rupnik, Miroslav Petříček*. Praha: Euromedia Group, 2022. Universum (Euromedia Group). ISBN 978-802-4281-926.
- ČECHOVÁ, Martina, Radana MERZOVÁ, Radomyr MOKRYK, Miroslav OLŠOVSKÝ, Helena PAZDIOROVÁ, Romana MALITI, Helena ULBRECHTOVÁ a Radomír VLČEK. *Poloostrův Krym: od křižovatky kultur k ruské kolonii: Řecko - Řím - Byzanc - Osmanská říše - Krymský chanát - Ruské impérium - Sovětský svaz - Ukrajina - Ruská federace : kolektivní monografie*. Praha: Slovanský ústav AV ČR, 2022. ISBN 978-808-6420-851.

- NÉRARD, François-Xavier a Marie-Pierre REY. *Atlas dějin Ruska: od Ivana III. po Vladimira Putina*. V Brně: Lingea, 2022. Historické atlasy. ISBN 978-80-7508-745-4.

Dále lze čerpat třeba z článků v odborných časopisech a další literatury:

- Časopis Dějiny a současnost, např. 3/2019 (Krym):
<http://dejinyasoucasnost.cz/archiv/2019/3/>
- NYKL, Hanuš. *Náboženství v ruské kultuře*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2013. Russia Altera. ISBN 978-80-7465-078-9.
- BOČEK, Pavel. *Moskva - Třetí Řím: od ideje k symbolu*. Praha: NLN, 2019. ISBN 978-80-7422-582-6.
- GKANTZIOS DRÁPELOVÁ, Pavla. *Kulturní, duchovní a etnické kořeny Ruska*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2005-. Russia Altera. ISBN 978-80-86818-43-6
- publikace Jitky Komendové: <https://www.ff.upol.cz/nc/ksl/kontakty/vizitka/empid/12584/>

Tipy na populárně-naučné zdroje v ruštině:

- projekt Arzamas: <https://arzamas.academy/courses#motherland>
- elektronická kartotéka Časopisu Diletant: <https://diletant.media/kartoteka/>
- projekt ZČU věnovaný ruským reáliím (vč. historie): <https://ruskerealie.zcu.cz/>

Takový “výcuc z výcucu” v češtině - krátké shrnutí ruských dějin – primárně k inspiraci při vyhledávání vlastního tématu:

- projekt Katedry geografie Přírodovědecké fakulty UPOL: <http://geo-evropa.upol.cz/staty/rusko/historie-rusko/>
- online učebnice zeměpisu (David Krmela): <https://www.zemepis24.cz/staty/rusko>

Základní okruhy (nejde o témata!)

1. Rusko v 1. polovině 19. století. Alexandr I., vlastenecká válka s Francouzi, Svatá aliance; povstání děkabristů,
2. Rusko v 1. polovině 19. století. Nikolaj I., kultura, věda.
3. Rusko ve 2. polovině 19. století. Alexandr II., reformy, zrušení nevolnictví, národní hnutí. Alexandr III., zahraniční politika, věda a kultura.
4. Rusko v letech 1900–1917. Nikolaj II. V. I. Lenin. Přejít k imperialismu, rusko-japonská válka, revoluce r. 1905, Stolypinovy reformy, Rusko v 1. světové válce, únorové události, dvojnárodní, VŘSR.
5. Rusko v období 1918–1939. V. I. Lenin, konec I. sv. války, brestský mír, občanská válka, intervence, období NEPU, GOELRO, vznik SSSR. Industrializace a kolektivizace. Pětiletky, Stalin, represe.
6. Rusko ve 2. světové válce.
7. Rusko po roce 1945, období 1945–1953. Období po skončení války, vznik východního bloku, Varšavská smlouva, RVHP, kult osobnosti Stalina.
8. Rusko v letech 1953–1964. Nikita Chruščov. Rusko-americké vztahy.
9. Rusko v letech 1964–1985. Rusko-české vztahy, okupace Československa. Rusko v 70. letech, období tzv. stagnace, Brežněv, Andropov, Černěnků.
10. Rusko v letech 1985–1990. Gorbačov. Období perestrojky a glasnosti.
11. Rusko v letech 1990–1997. Rozpad SSSR, vznik SNS, Jelcin, Putin.
12. Rusko v 21. století.

Navrhovaná témata (z nich lze vybírat)

1. **Konec Romanovců na ruském trůnu** (nutno ZÚŽIT: vybrat konkrétní aspekt, např. událost/osobnost)

<https://www.netflix.com/cz/title/80211648>

<https://arzamas.academy/micro/golos/11-golos>

<https://arzamas.academy/mag/978-nikki>

<https://arzamas.academy/materials/553>

https://diletant.media/articles/45259739/?utm_medium=sborniki

https://diletant.media/articles/30556856/?utm_medium=sborniki

2. **Gulagy** (nutno ZÚŽIT: vybrat jeden aspekt, např. lágr, osobnost, krátký časový úsek, příčiny vzniku, důsledky apod.)

<https://www.memo.ru/ru-ru/history-of-repressions-and-protest/>

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096911352-objektiv/215411030400301/> – Turuchansk

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096911352-objektiv/215411030400222/> – Mrtvá trať

<https://journeytothegulag.com/cs/>

<http://www.gulag.online/>

<https://www.gulag.cz/cs>

a) **Tábor Perm-36**

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096911352-objektiv/4986-staty/158-rusko/>

<https://radiozurnal.rozhlas.cz/do-tabora-perm-36-zavirali-soveti-nejproblematictejsi-odpurce-rezimu-behem-sedmi-7628680>

<https://nazory.aktualne.cz/komentare/putin-chce-zas-sovetsky-svaz-muzeum-gulagu-perm-36-skonci-lo/r~6583f282c3ed11e49e4b0025900fea04/>

<https://plus.rozhlas.cz/o-mistech-blizkych-i-vzdalenych-pribehy-zajimavych-a-vyjimecnych-lidi-7640556>

<https://plus.rozhlas.cz/stalinsky-teror-byl-jen-preslap-rika-sef-fsb-je-navrat-totalitnich-tradic-varuji-7170284>

Экскурсия в "Пермь-36"/ Excursion to "Perm-36"

<https://www.youtube.com/watch?v=wdr cayiR9sY>

GULAG Perm 36 Soviet Prison Camp <https://www.youtube.com/watch?v=8isfwgtTmDM>

<https://www.gulag.cz/cs/novinka/zastavte-likvidaci-puvodniho-muzea-perm-36-otevreny-dopis-cesky-ch-instituci-gubernatoru-permskeho-kraje-viktoru-basarginovi>

3. **Československé legie v Rusku** (nutno ZÚŽIT: např. vybrat jednu bitvu, jíž se účastnili – Zborov, Bachmač; konfrontace s Rudou armádou; evakuace a cesta zpět do vlasti apod.)

<https://www.youtube.com/watch?v=8KI72c-8wDA>

<https://plus.rozhlas.cz/nezavisle-ceskoslovensko-se-zrodilo-v-rusku-legionari-vydobyli-republice-skvelou-7663492>

<https://radiozurnal.rozhlas.cz/ceskoslovensti-legionari-pri-cekani-na-lod-z-vladivostoku-cas3-nemarnili-8120616>

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096911352-objektiv/220411030401101/>

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096911352-objektiv/218411030401118/>

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096911352-objektiv/4986-staty/158-rusko/>

<https://www.youtube.com/watch?v=Lv0JuM9jLiw>

https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/legionarum-poprve-zahrala-ceska-hymna_200605111135_vjano_us

4. **Češi v Ruském impériu**

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096911352-objektiv/214411030400810/>

<https://radiozurnal.rozhlas.cz/ceskoslovensti-legionari-pri-cekani-na-lod-z-vladivostoku-cas-nemarnili-8120616>

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096911352-objektiv/220411030400823/>

<https://radiozurnal.rozhlas.cz/krym-mel-zustat-soucasti-ukrajiny-tvrdi-cesti-krajane-6279738>

<https://radiozurnal.rozhlas.cz/v-ceskych-vesnicich-na-volyni-uz-neziji-temer-zadni-cesi-pamatky-na-n-e-tu-ale-7959827>

5. **Židé v Rusku** (nutno ZÚŽIT: např. osud v 19. / 20. st. / 21. st.)

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096911352-objektiv/220411030400531/>

6. **Kult V. I. Lenina**

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096911352-objektiv/219411030400630/video/705756>

7. **Kozáci** (nutno ZÚŽIT: osud v 19. / 20. / 21. st. – lze se věnovat jednomu století, oblasti apod.)

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096911352-objektiv/217411030400604/>

8. **Osudy krymských Tatarů ve 20. století**

https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/krymsti-tatari-deportace-historie-vyroci-rusko_1905181617_kro

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/2931-osud-krymskych-tataru-i>

9. **Německá menšina v Ruském impériu/SSSR** (např. povolžští Němci)

https://otik.uk.zcu.cz/bitstream/11025/5181/1/diplomova%20prace_Pavla_Taluzkova.pdf

<https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/115689/130094409.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

literární inspirace

<https://meduza.io/feature/2018/05/06/guzel-yahina-vypustila-roman-o-povolzhskom-nemtse-de-ti-moi-s-otsylkami-k-tolkienu>

pohled z druhé strany <https://www.advojka.cz/archiv/2007/10/nemecko-a-jeho-rusky-komplex>

současnost? <https://www.respekt.cz/denni-menu/rusove-nas-meli-za-nemcoury-a-nemci-za-rusaky>

10. **Deportace v pobaltských státech** (nebo jen jedné ze zmíněných zemí) **v období 2. světové války**

<https://echo24.cz/a/SwxY2/nejvetsi-deportace-v-pobalti-soveti-vyvezli-na-sibir-100-tisic-odpurcu-a-kulaku>

11. **Disidenti v SSSR** (nutno ZÚŽIT: zaměření na konkrétní osobu, jeden aspekt)

<https://arzamas.academy/materials/1214>

<https://arzamas.academy/materials/1168>

a) **Andrej Sacharov**

<https://www.bbc.com/russian/features-57189065>

12. **Zvraty v dějinách Kaliningradu ve 20. století** (stručné nastínění dřívějších dějin, podrobné zaměření na 20. st.)

<https://diletant.media/articles/28569273/>

<https://diletant.media/articles/35107843/>

13. **Putinův článek “O historické jednotnosti Rusů a Ukrajinců”** (stručné představení článku, výběrové zaměření na několik tvrzení s cílem ohodnotit je, a sice potvrdit/vyvrátit jejich pravdivost – nutná práce s relevantními zdroji, se kterými se bude srovnávat)

<http://kremlin.ru/events/president/news/66181>

<https://www.forum24.cz/historicka-jednotnost-rusu-a-ukrajincu-o-nedavnem-putinove-dejepisnem-ekurzu/>

Vasyl Stus

https://m.facebook.com/UkraineEmbassyinCzechia/photos/p.3637406076352680/3637406076352680/?type=3&source=47&locale2=sw_KE&_tn_ =R-R

<https://nazory.aktualne.cz/komentare/putin-chce-zas-sovetsky-svaz-muzeum-gulagu-perm-36-skonci-lo/r~6583f282c3ed11e49e4b0025900fea04/>

Соцреализм

<https://arzamas.academy/materials/1204>

<https://arzamas.academy/materials/1549>

<https://diletant.media/articles/31323174/>

https://dzen.ru/media/diletant.media/kakimi-dostizheniiami-sssr-udivil-mir-5fa6413a47a34812ce2214a1?utm_referer=www.google.com

Do tabulky zapište vybrané TÉMA (ne OKRUH!) se svým jménem. Pokud nevíte, jak navrhované téma zúžit, čemu konkrétně se věnovat, dejte vědět, probereme to na konzultaci. A v případě návrhu vlastního tématu mě prosím rovnou kontaktujte, téma dopíšete do tabulky až po domluvě.

TÉMA	JMÉNO
Rusko v letech 1990–1997. Rozpad SSSR, vznik SNS, Jelcin, Putin. – zaměření na Gorbačova a rozpad svazu	Zuzana Enžlová
Vasyl Stus	Romanova Sofiiia
Kult V. I. Lenina	Šeptun Yelyzaveta 531406
Tábor Perm-36	Kloparová Nikola, 537675
Německá menšina v Ruském impériu/SSSR	Kireeva Kristina, 536793
Andrej Sacharov	Petra Ondřejová, 534573
Mikuláš II.	Adéla Matalová, 510656
Socialistický realismus	Tereza Skopalová, 521506

--	--

HARMONOGRAM

- téma vyberte nejpozději do **5. března**
  - pokud budete mít otázky ohledně výběru tématu, pište, stavte se na konzultaci
- schůzka k materiálům, formě zpracování a zjištěným poznatkům se uskuteční v období **31. března – 11. dubna** (až to začne být aktuální (ve druhé půlce března), pošlu informační e-mail a sem vložím tabulku s termíny konzultací, ke kterým se budete zapisovat)
- výsledný projekt odevzdejte nejpozději do **14. května** (opakovací aktivitu není třeba odevzdávat; na odevzdanou práci se podívám, v případě nedostatků poskytnu zpětnou vazbu ještě před setkáním na fakultě):
<https://is.muni.cz/auth/el/ped/jaro2023/RJ1076/ode/138219144/>
- setkání na fakultě, na němž představíte projekt, proběhne **ve zkouškovém období**, zatím počítám se dvěma (v případě většího počtu studentů se třemi) pátečními termíny (vzhledem k zapsaným kombi studentům; zatím **19. a 26. května**), termíny budou dostatečně dopředu vypsány v ISu a bude třeba se na jeden z nich přihlásit
  - délka trvání: 2–2,5 hod

V případě dotazů se na mě neváhejte obrátit. Ať se dílo daří!

KONZULTACE

Zapište se k termínu konzultace. Pokud by vám žádný termín nevyhovoval, případně se na poslední chvíli nebudete moct dostavit, napište mail.

TERMÍN KONZULTACE	JMÉNO
pá 31. 3. 10:00 (v pátek dále do druhé hodiny, prostor pro více konzultací dle domluvy)	
po 3. 4. 13:00	
po 3. 4. 13:30	
po 3. 4. 14:00	
st 5. 4. 8:30	
st 5. 4. 9:00	Petra Ondřejová
st 5. 4. 16:00	Sheptun Yelyzaveta
út 11. 4. 10:30	

út 11. 4. 11:00	Sofiia Romanova
út 11. 4. 14:00	
st 12. 4. 9:00	
st 12. 4. 16:00	Zuzana Enžlová
pá 14. 4. 11:00 (v pátek dále do druhé hodiny, prostor pro více konzultací dle domluvy)	Kristina Kireeva
pá 14. 4. 12:00	Tereza Skopalová
pá 14. 4. 14:00	Nikola Kloparová
út 18. 4. 12:00	Adéla Matalová